

DECIZIA Nr.195
din 31 martie 2015

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.29
alin.(1) lit.d) teza a doua din Legea cadastrului și a publicității
imobiliare nr.7/1996

Publicată în Monitorul Oficial nr.396 din 05.06.2015

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Bianca Drăghici	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Antonia Constantin.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.29 alin.(1) lit.d) din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr.7/1996, excepție ridicată de Szenté Agneta în Dosarul nr.5.519/320/2014 al Judecătoriai Târgu Mureș și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.952D/2014.

2. La apelul nominal lipsește autorul excepției, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de admitere a excepției și de constatare a faptului că dispozițiile de lege criticate sunt constituționale în măsura în care prin aplicarea lor nu se neagă aplicarea tratatelor bilaterale încheiate de România în materia asistenței juridice civile sau aplicarea Regulamentului (CE) nr.44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială. În acest sens, arată, în esență, că norma criticată reprezintă o intervenție a autorității statale în ceea ce privește exercitiul dreptului de proprietate asupra unui bun aflat pe teritoriul României. Astfel, norma este instituită prin lege, îndeplinește condiția prevăzută la art.53 alin.(1) din Constituție, dar trebuie verificat dacă respectă ordinea publică, este necesară, proporțională, nediscriminatorie și dacă nu aduce atingere substanței dreptului. Astfel cum a statuat Curtea de Justiție a Uniunii Europene în jurisprudența sa, activitatea notarială, în ceea ce privește autentificarea actelor, este o dimensiune a interesului general. Astfel, norma criticată corespunde cerințelor privind ordinea publică și este necesară într-o societate democratică. Însă, în aplicarea legii, proporționalitatea poate fi atinsă numai dacă se recunoaște o astfel de înscriere în raporturile dintre statele membre ale Uniunii Europene și în raporturile dintre statele între care există tratate bilaterale, fie prin procedura de exequatur, fie prin recunoașterea directă, în temeiul tratatului bilateral. Doar în acest fel se poate asigura proporționalitatea măsurii criticate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 9 septembrie 2014, pronunțată în Dosarul nr.5.519/320/2014, **Judecătoria Târgu Mureș a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.29 alin.(1) lit.d) din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr.7/1996.** Excepția a fost ridicată de Szenté Agneta într-o cauză având ca obiect o plângere împotriva încheierii de carte funciară.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autoarea acesteia susține, în esență, că dispozițiile de lege criticate sunt neconstituționale, deoarece, în speță, dreptul său de proprietate rămâne grevat de sarcină, fiind înscrisă ipoteca legală, cu toate că și-a executat de bunăvoie toate obligațiile stabilite de instanță, ca urmare a soluționării procesului de partaj.

În acest sens, arată că, deși a prezentat declarații autentice notariale autentificate în Ungaria, cererea de radiere a ipotecii legale i-a fost respinsă în temeiul dispozițiilor art.29 alin.(1) lit.d) din Legea nr.7/1996, deoarece declarația nu a fost autentificată de un notar public în funcție în România. Consideră că, prin condiționarea încheierii actului notarial de un notar din România, se restrânge exercițiul dreptului de proprietate, în special atributul dispoziției. Arată că prin încheierile de respingere a cererii de radiere a ipotecii legale nu s-au luat în considerare dispozițiile art.148 din Constituție, art.5 din Codul civil, și nici Tratatul privind asistența juridică în cauzele civile, familiale și penale încheiat cu Ungaria, ratificat prin Decretul nr.505/1958.

6. **Judecătoria Târgu Mureș** apreciază că dispozițiile de lege criticate nu contravin prevederilor constituționale ale art.53, întrucât impunerea prin lege a unor exigențe, în cauză una dintre cerințele pentru a radia sulta este ca înscrisul autentic notarial să fie încheiat de un notar public aflat în funcție în România, asigură securitatea juridică a înscrisurilor sau radiierilor mențiuilor din cartea funciară.

7. Potrivit prevederilor art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Avocatul Poporului** consideră că dispozițiile art.29 alin.(1) lit.d) din Legea nr.7/1996 sunt constituționale. În acest sens arată că reglementarea este firească, întrucât cartea funciară este un instrument important pentru evidența proprietății, iar încheierea actului autentic notarial de un notar public în funcție în România reprezintă, în fapt, o notă de rigurozitate acordată de legiuitor înscrisurilor ce ar trebui efectuate cu privire la dreptul de proprietate al unei persoane.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, precum și ale art.1 alin.(2), ale art.2, 3, 10 și 29 din Legea nr.47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie, potrivit încheierii de sesizare, dispozițiile art.29 alin.(1) lit.d) din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr.7/1996, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.83 din 7 februarie 2013, cu următorul cuprins: „(1) În cazul în care *registratorul admite cererea, dispune intabularea sau înscrierea provizorie prin încheiere, dacă înscrisul îndeplinește următoarele condiții limitative: [...] d) este însoțit de o traducere legalizată, dacă actul nu este întocmit în limba română. În cazul actului autentic notarial, acesta trebuie să fie încheiat de un notar public în funcție în România;*”. Însă, din examinarea notelor autorului depuse în motivarea excepției, Curtea reține că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie numai dispozițiile art.29 alin.(1) lit.d) teza a doua din Legea nr.7/1996.

12. Autorul excepției susține că dispozițiile de lege criticate contravin prevederilor constituționale ale art.44 — *Dreptul de proprietate privată*, art.53 — *Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți* și art.148 — *Integrarea în Uniunea Europeană*, precum și Tratatului privind asistența juridică în cauzele civile, familiale și penale încheiat cu Ungaria, ratificat prin Decretul nr.505/1958, publicat în Buletinul Oficial nr.2 din 17 ianuarie 1959.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține, cu titlu general, că, referitor la sistemul de publicitate imobiliară al cărților funciare, în jurisprudența sa, a statuat că, prin adoptarea Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr.7/1996, acesta s-a extins la nivelul întregii țări și are în vedere apărarea intereselor proprietarilor bunurilor imobile, dar și al terților, permițând o identificare mult mai ușoară a imobilului și având, astfel, și efect de opozabilitate. Publicitatea imobiliară întemeiată pe sistemul de evidență al cadastrului general are ca obiect înscrierea în cartea funciară a actelor și faptelor juridice referitoare la bunurile imobile. Fiecare imobil are cartea sa funciară, în care sunt înscrise toate actele translativă sau constitutive de drepturi, astfel încât se poate cunoaște situația juridică a acestuia. În acest sens este, spre exemplu, Decizia nr.723 din 1 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.416 din 22 iunie 2010.

14. În acest cadru legislativ, art.24 alin.(1) din Legea nr.7/1996 prevede că înscrierile în cartea funciară sunt: intabularea, înscrierea provizorie și notarea, iar procedura de înscriere

În cartea funciară este reglementată la cap. II din lege, capitol din care fac parte dispozițiile art.29 alin.(1) lit.d) teza a doua, supuse controlului de constituționalitate. Curtea observă că, referitor la procedura de înscriere în cartea funciară, Legea nr.7/1996 prevede că activitatea de publicitate imobiliară în cadrul oficiilor teritoriale este îndeplinită de registratori de carte funciară, iar cererea de înscriere în cartea funciară se va depune la birourile teritoriale ale oficiului teritorial și va fi însoțită de înscrisul original sau de copia legalizată de pe acesta, prin care se constată actul sau faptul juridic a cărui înscriere se cere, la solicitarea părților interesate. În continuare, Curtea reține că, potrivit dispozițiilor art.29 din Legea nr.7/1996, în cazul în care registratorul admite cererea, dispune intabularea sau înscrierea provizorie prin încheiere, dacă înscrisul îndeplinește următoarele condiții limitative: a) este încheiat cu respectarea condițiilor de formă prevăzute de lege; b) identifică corect numele sau denumirea părților și menționează codul numeric personal sau, după caz, numărul de identificare fiscală, dacă este atribuit, codul de înregistrare fiscală ori codul unic de înregistrare, după caz, atribuit acestora; c) individualizează imobilul printr-un număr de carte funciară și un număr cadastral sau topografic, după caz; d) este însoțit de o traducere legalizată, dacă actul nu este întocmit în limba română, iar „în cazul actului autentic notarial, acesta trebuie să fie încheiat de un notar public în funcție în România”; e) este însoțit, după caz, de o copie a extrasului de carte funciară pentru autentificare, a extrasului de carte funciară pentru informare sau a certificatului de sarcini ce a stat la baza întocmirii actului, cu excepția cazului în care se face mențiune despre acestea în cuprinsul actului; f) este însoțit de dovada achitării tarifului de publicitate imobiliară, cu anumite excepții; g) îndeplinirea altor prevederi legale stabilite prin legi speciale, a căror verificare se află în competența registratorului. Potrivit art.31 alin.(1) din lege, încheierea se comunică celui care a cerut înscrierea sau radierea unui act sau fapt juridic, precum și celorlalte persoane interesate potrivit mențiunilor din cartea funciară.

15. Curtea reține că dispozițiile art.29 alin.(1) lit.d) teza a doua din Legea nr.7/1996, potrivit cărora actul autentic notarial trebuie să fie încheiat de un notar public în funcție în România, au fost introduse prin Legea nr.133/2012 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.64/2010 privind modificarea și completarea Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr.7/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.506 din 24 iulie 2012. Prin urmare, de la data intrării în vigoare a Legii nr.7/1996, respectiv data de 26 iunie 1996, până la momentul 27 iulie 2012, registratorul admitea cererea de înscriere în cartea funciară, dispunea intabularea sau înscrierea provizorie prin încheiere, în situația în care actul nu era întocmit în limba română, numai dacă înscrisul era însoțit de o traducere legalizată. Completarea adusă art.29 alin.(1) lit.d) prin Legea nr.133/2012 este în sensul că, în cazul actului autentic notarial, acesta trebuie să fie încheiat de un notar public în funcție în România.

16. Cât privește activitatea desfășurată de notarii publici, Curtea reține că, potrivit art.3, art.7 și art.159 alin.(1) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr.36/1995, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.444 din 18 iunie 2014, notarul public este investit să îndeplinească „un serviciu de interes public și are statutul unei funcții autonome”, actul îndeplinit de notarul public, purtând sigiliul și semnătură acestuia, „este de autoritate publică și are forța probantă și, după caz, forța executorie prevăzută de lege” și se păstrează, se conservă și se predă în condițiile legii, iar „arhiva activității notariale este proprietatea statului”. Prin urmare, Curtea constată că notarul public îndeplinește un serviciu de interes public, în același sens fiind și Decizia nr.233 din 25 mai 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.603 din 5 iulie 2004.

17. Totodată, instanța de contencios constituțional reține că, potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene, activitățile notariale urmăresc obiective de interes general care vizează în special asigurarea legalității și a securității juridice ale actelor încheiate între particulari. În acest sens a se vedea Hotărârea din 24 mai 2011, pronunțată în Cauza C-47/08 — *Comisia Europeană împotriva Regatului Belgiei*, paragraful 97.

18. Față de instituirea condiției ca actul autentic notarial să fie încheiat de un notar public în funcție în România, Curtea observă că prin Ordonanța Guvernului nr.66/1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.408 din 26 august 1999, aprobată prin Legea nr.52/2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.169 din 20 aprilie 2000, cu modificările ulterioare, România a aderat la Convenția cu privire la suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine, adoptată la Haga la 5 octombrie 1961. Astfel, potrivit art.1 din Convenția de la Haga, dispozițiile sale se aplică actelor oficiale care au fost întocmite pe teritoriul unui stat contractant și care urmează să fie prezentate pe teritoriul unui alt stat contractant. Potrivit art.1 alin.2 lit.c), sunt considerate acte oficiale, în sensul Convenției, și „actele notariale”.

19. Curtea reține că art.2 din Convenție prevede că fiecare stat contractant scutește de supralegalizare actele cărora li se aplică această convenție și care urmează să fie prezentate pe teritoriul său. Supralegalizarea, în sensul Convenției, are în vedere numai formalitatea prin care agenții diplomatici sau consulari ai țării pe teritoriul căreia actul urmează să fie prezentat atestă veridicitatea semnăturii, calitatea în care a acționat semnatarul actului sau, după caz, identitatea sigiliului și a ștampilei de pe acest act. De asemenea, potrivit art.3 din Convenție, singura formalitate care ar putea fi cerută pentru a atesta veracitatea semnăturii, calitatea în care a acționat semnatarul actului sau, după caz, identitatea sigiliului sau a ștampilei de pe acest act, este aplicarea apostilei (definite la art.4 din Convenție), eliberată de către autoritatea competentă a statului din care emană documentul. Totuși, aplicarea apostilei nu poate fi cerută atunci când fie legile, regulamentele sau uzanțele în vigoare în statul în care actul urmează să fie prezentat, fie o înțelegere între două sau mai multe state contractante o înlătură, o simplifică sau scutește actul de supralegalizare.

20. Curtea observă că, în materia privind asistența juridică în cauzele civile, România a încheiat tratate bilaterale cu mai multe state, printre care și Ungaria, potrivit cărora actele care au fost întocmite sau certificate de un organ de stat sau de către o persoană oficială pe teritoriul uneia din părțile contractante sunt valabile pe teritoriul celeilalte părți contractante fără vreo altă certificare. În acest sens, potrivit art.13 din Tratatul bilateral încheiat cu Republica Populară Ungară privind asistența juridică în cauzele civile, familiale și penale, ratificat prin Decretul nr.505/1958, *„Actele care au fost întocmite sau certificate de un organ de stat sau de către o persoană oficială pe teritoriul uneia din Părțile Contractante, în limitele competenței lor, în forma stabilită de legile în vigoare și prevăzute cu sigiliul oficial, sunt valabile pe teritoriul celeilalte Părți Contractante fără vreo altă certificare. Aceasta este valabil și pentru semnăturile care sunt legalizate conform prevederilor legale ale uneia din Părțile Contractante. Actele care pe teritoriul unei Părți Contractante se consideră ca fiind acte oficiale, sunt socotite și pe teritoriul celeilalte Părți Contractante ca având forță probatorie a actelor oficiale.”*

21. Potrivit art.11 alin.(1) din Constituție, cu denumirea marginală *„Dreptul internațional și dreptul intern”*, statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte. Curtea reține că reglementările internaționale utilizează o serie de termeni pentru a desemna tratatul internațional, cum sunt: tratat, convenție, acord, pact, cartă, statut, protocol, memorandum, declarație sau în orice alt mod. În Constituția României, termenii utilizați pentru a desemna noțiunea de tratat internațional sunt: tratate (art.11), convenții internaționale (art.19), pacte, tratate și reglementări internaționale (art.20), tratate și acorduri internaționale (art.75, art.91, art.118, art.146) sau tratate constitutive ale Uniunii Europene și alte reglementări comunitare (art.148).

22. Referitor la natura juridică a tratatelor, Curtea reține că Legea nr.590/2003 privind tratatele, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.23 din 12 ianuarie 2004, la art.1 lit.a), prevede că prin *tratat* se înțelege actul juridic, indiferent de denumire sau de formă, care consemnează în scris un acord la nivel de stat, la nivel guvernamental sau la nivel departamental, având scopul de a crea, de a modifica ori de a stinge *„drepturi și obligații juridice”* sau de altă natură, guvernat de dreptul internațional public și consemnat într-un instrument unic ori în două sau în mai multe instrumente conexe.

23. Prin urmare, Curtea constată că art.11 alin.(1) din Constituție, potrivit căruia statul român se obligă să îndeplinească *„întocmai”* și cu *„bună-credință”* obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte, consacră unul din principiile fundamentale ale încrederii între state în raporturile lor internaționale, principiul *pacta sunt servanda*, potrivit căruia statele au obligația să respecte și să aplice întocmai și cu bună-credință tratatele la care sunt parte, în caz contrar, putând fi angajată răspunderea statelor.

24. Având în vedere aspectele menționate, Curtea reține că textul de lege criticat, potrivit căruia *„în cazul actului autentic notarial, acesta trebuie să fie încheiat de un notar public în funcție în România”*, impune condiția ca actul autentic notarial să fie încheiat de un notar public în funcție în România, spre deosebire de reglementarea anterioară, care prevedea doar că actul care nu este întocmit în limba română să fie însoțit de o traducere legalizată. Or, Curtea constată că impunerea prin art.29 alin.(1) lit.d) teza finală din Legea nr.7/1996 a condiției ca actul autentic notarial să fie autentificat de un notar public în funcție în România contravine obligației de a scuti supralegalizarea actelor care urmează să fie prezentate pe teritoriul României, obligație asumată de statul român prin Convenția cu privire la suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine, adoptată la Haga la 5 octombrie 1961. Cu atât mai mult, condiția prevăzută de textul de lege criticat conduce și la nerespectarea obligației asumate de România prin tratatele bilaterale privind asistența juridică în cauzele civile, prin care statul român s-a obligat să respecte valabilitatea pe teritoriul său a actelor care au fost

întocmite sau certificate de un organ de stat sau de către o persoană oficială pe teritoriul celeilalte părți, *fără vreo altă certificare*.

25. În concluzie, Curtea constată că prin reglementarea cuprinsă în Legea nr.133/2012, privind instituirea condiției ca actul notarial să fie încheiat de un notar public în funcție în România, se încalcă obligațiile asumate de România prin tratatele la care este parte, ceea ce contravine prevederilor constituționale ale art.11 alin.(1) care consacră obligativitatea statului român de a respecta întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.

26. În consecință, dispozițiile de lege supuse controlului de constituționalitate sunt constituționale doar în măsura în care nu se aplică actelor notariale încheiate în țări care au aderat la Convenția cu privire la suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine, adoptată la Haga la 5 octombrie 1961, și în țări cu care România are încheiate convenții, tratate sau acorduri privind asistența juridică în materie civilă, care prevăd scutirea de orice legalizare.

27. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, al art.1—3, al art.11 alin.(1) lit.A.d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Szente Agneta în Dosarul nr.5.519/320/2014 al Judecătoriei Târgu Mureș și constată că dispozițiile art.29 alin.(1) lit.d) teza a doua din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr.7/1996 sunt constituționale în măsura în care nu se aplică actelor notariale încheiate în țări care au aderat la Convenția cu privire la suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine, adoptată la Haga la 5 octombrie 1961, și în țări cu care România are încheiate convenții, tratate sau acorduri privind asistența juridică în materie civilă, care prevăd scutirea de orice legalizare.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Judecătoriei Târgu Mureș și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 31 martie 2015.